

**NEVŞEHİR
HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ**

TÜRK VERGİ SİSTEMİ

Öğr. Gör. Şeyma DEMİREL

GELİRİN BEYANI, GELİR VERGİSİNİN TARHI VE ÖDENMESİ

Gelir vergisinde beyan esası geçerlidir. Bu ise verginin mükellefin veya vergi sorumlusunun beyanına göre tarh olacağı anlamına gelir.

Ancak beyan vergi tekniğindeki uygulamalara bağlı olarak farklı beyannameler aracılığıyla gerçekleştirilir.

Bu beyannameler **yıllık, muhtasar ve münferit** beyanname olarak isimlendirilmiştir.

2025 Ücret Dışı Gelirlere Uygulanacak Gelir Vergisi Tarifesi

158.000 TL'ye kadar	% 15
330.000 TL'nin 158.000 TL'si için 23.700 TL, fazlası	% 20
800.000 TL'nin 330.000 TL'si için 58.100 TL, fazlası	% 27
4.300.000 TL'nin 800.000 TL'si için 185.000 TL, fazlası	% 35
4.300.000 TL'den fazlasının 4.300.000 TL'si için 1.410.000 TL, fazlası	% 40

2025 Ücret Gelirlerine Uygulanacak Gelir Vergisi Tarifesi

158.000 TL'ye kadar	% 15
330.000 TL'nin 158.000 TL'si için 23.700 TL, fazlası	% 20
1.200.000 TL'nin 330.000 TL'si için 58.100 TL, fazlası	% 27
4.300.000 TL'nin 1.200.000 TL'si için 293.000 TL, fazlası	% 35
4.300.000 TL'den fazlasının 4.300.000 TL'si için 1.378.000 TL, fazlası	% 40

YILLIK BEYANNAME

Yıllık beyanname, gerçek kişinin çeşitli gelir unsurlarından bir takvim yılı içinde elde ettiği kazanç ve iratların bir araya getirilip toplanmasına ve bu şekilde hesaplanan gelirin bir beyanname ile vergi dairesine bildirilmesine yaramaktadır.

Gelir vergisinde temel ilke, mükelleflerin çeşitli gelir unsurlarından meydana gelen ve bir takvim yılında elde ettikleri kazanç ve iratlarını kanunda aksine hüküm olmadıkça yıllık beyannamede toplayıp ilgili vergi dairesine bildirmeleridir.

Üniter sistem uygulanan ülkemizde elde edilen gelirlerin tümünün beyanı esas olmakla beraber, bazılarının beyan dışı tutulması benimsenmiştir.

BEYANNAME VERİLMİYEN VEYA BEYANNAMEYE DAHİL EDİLMİYEN GELİRLER

TAM MÜKELLEFİYETTE

Yabancı ülkede elde edilen gelirler hariç olmak üzere mükellefin geliri aşağıda nitelikleri belirtilen ücret, menkul sermaye iradı, gayrimenkul sermaye iradı ile diğer bazı gelirlerden biri veya bir kaçından ibaretse gelir toplanmaz ve yıllık beyanname verilmez. Sayılanların dışında kalan kazanç ve iratlar için beyanname verilse dahi bunlar beyannameye dahil edilmez.

Elde edilen gelirlerden bazıları şarta bağlı bazıları ise herhangi bir şarta bağlı olmaksızın beyan edilecek gelirlerin dışında bırakılırlar bu nedenle de bu gelirlere beyannameye yer verilmez.

Şarta Bağlı Olmaksızın Doğrudan Beyan Dışında Bırakılan Gelirler

Başka gelirler için beyanname verilse bile aşağıda sayılan gelirler beyan dışında tutulur. Bu gelirler şunlardan ibarettir:

- Kazanç ve iratların istisna haddi içinde kalan kısımları.
- Gerçek usulde vergilendirilmeyen zirai kazançlar.
(küçük çiftçiler)
- Devlet tahvili ve hazine bonosu faizleri.
- Mevduat faizleri.
- Repo gelirleri.

Şarta Bağlı Olmaksızın Doğrudan Beyan Edilecek Gelirler

- Gerçek usulde vergilendirilen ticari kazanç.
- Gerçek usulde vergilendirilen zirai kazanç.
- Serbest meslek kazançları.
- İstisna haddi aşan ve Tevkif suretiyle vergilendirilmemiş kazanç ve iratlar

Şarta Bağlı Olarak Beyanname Dışında Bırakılan Gelirler

Beyan dışında bırakılan gelirler gelirin ücret veya ücretten başka gelirlerden ibaret olmasına göre farklılaşmıştır.

- **Tek İşverenden Elde Edilen ve Gelir Vergisi Tarifesinin Dördüncü Dilim Tutarını Aşmayan Ücret Gelirlerinden İbaret Olması**

Tek işverenden elde edilen ve tevkifat yoluyla vergilendirilmiş ücretler belirlenen tutarı aşmaması halinde beyan dışı bırakılmıştır. Bu tutar tarifenin dördüncü diliminde yer alan tutar olup, 2025 yılı için 4.300.000 TL'dir. Bu tutarı aşan ücretler ise ayrıca yıl sonunda beyan edilecektir.

Örneğin; aylık tek işverenden tevkifata tabi gayrisafi 160.000 TL ücret geliri elde eden kişinin yıllık ücret tutarı ($160.000 * 12 = 1.920.000$ TL) beyan sınırını aştığı için yıllık beyannameye dahil edilecektir.

- **Birden Fazla İşverenden Elde Edilen ve Kanunda Belirlenen Tutarları Aşmayan Ücret Gelirlerinden İbaret Olması**

Ücretin birden fazla işverenden elde edilmesi durumunda bu gelirlerin beyan dışında kalabilmesi için üç şartın birlikte gerçekleşmesi öngörülmüştür:

Birden fazla işverenden alınan ücret:

1. Ücret gelirleri kaç işverenden alınmış olursa olsun her bir ücretin tamamı üzerinden vergi tevkifatı yapılmış olması,
2. Birinciden sonraki (ikinci, üçüncü vd.) işverenlerden alınan ücretlerin toplamı GVK'da yer alan tarifenin ikinci gelir basamağı olarak belirlenmiş kanuni beyan sınırını 2025 yılı için 330.000 TL'yi geçmemesi
3. Birinci işverenden alınan dahil ücret gelirleri toplamı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı 2025 yılı için 4.300.000 TL'yi geçmemesi gerekir.

ÖRNEK: Mükellef (F), birinci işverenden 150.000 TL, ikinci işverenden 120.000 TL ve üçüncü işverenden 90.000 TL gayrisafi (brüt) ücret almış olsun. F'nin tüm ücretleri üzerinden vergi tevkifatı yapılmıştır. F, kanuni beyan sınırı dışında bırakılacak bir işvereni ilk işveren olarak belirlemiş olduğunu kabul edersek;

Cevap: Birinci işverenden alınan ücret dışında kalan ikinci ve üçüncü işverenden aldığı ücretlerin toplamı 210.000 TL, 330.000 TL'lik kanuni beyan sınırını aşmadığı ayrıca tüm ücretin toplamı olan 360.000 TL, 4.300.000 TL'yi aşmadığından ücret gelirlerinin hiç birini beyan etmeyecektir.

Ücretler üzerinden yapılan tevkifatlar bunların nihai vergisi olur.

- Gelirlerin, Tevkifata Tabi Tutulmuş Birden Fazla İşverenden Elde Edilen Ücret, Gayrimenkul Sermaye İradı ve Menkul Sermaye İradının bir veya bir kaçından ibaret Olması

Tevkifata Tabi Tutulmuş MSİ +

Tevkifata tabi tutulmuş GMSİ + > Kanuni Beyan Sınırı = MSİ ve GMSİ dahil beyan edilir.

Beyana Tabi Başka Gelirler

Tevkifata Tabi Tutulmuş MSİ +

Tevkifata tabi tutulmuş GMSİ + < Kanuni Beyan Sınırı = MSİ ve GMSİ beyan edilmez.

Beyana Tabi Başka Gelirler

Dışındakiler beyan edilir.

- **Gelirlerin Tevkifata Tabi Tutulmamış Gayrimenkul Sermaye İratları ve Menkul Sermaye İratlarından İbaret Olması**

Bir takvim yılında elde edilen ve toplam **2025 yılı için 18.000 TL'yi** aşmayan tevkifata tabi tutulmamış veya istisna uygulamasına konu olmayan gayrimenkul sermaye iratları ve menkul sermaye iratları beyan edilmez.

ÖRNEK

Bay A'nın gelirleri aşağıdaki gibidir.

- **Ticari faaliyet kazancı 180.000 TL**
- **Anonim şirketten elde ettiği kar payı 44.000 TL**
- **İşyeri kira geliri 80.000 TL**

Beyana tabi geliri bulunuz?

CEVAP

Bay A'nın beyana tabi gelirler toplamı 304.000 TL olup, kanuni beyan sınırının altında kalmaktadır. Bu durumda tevkifat yoluyla vergilendirilmiş olan kar payı gelirleri ile iş yeri kira gelirini beyan etmeyecek sadece ticari kazanç beyana tabi olacak ve üzerinden vergi hesaplanacaktır.

ÖRNEK

Doktorluk yapan Bay C'nin serbest meslek kazancı yanında tamamı tevkif yoluyla vergilendirilmiş iki özel hastaneden ücret geliri ile yine tamamı tevkif yoluyla vergilendirilmiş iş yeri kira geliri bulunmaktadır.

- Serbest meslek kazancı 620.000 TL
- Birinci işverenden alınan ücret 344.000 TL
- İkinci işverenden alınan ücret 110.000 TL
- İş yeri kira geliri 480.000 TL

Beyana tabi geliri bulunuz?

CEVAP

Serbest meslek kazancı nedeniyle her halükarda beyanname verilecektir.

Birinci işverenden hariç tutulduğunda ikinci işverenden alınan ücret geliri ise kanuni beyan sınırını aşmadığından birden fazla işverenden alınan ücret gelirlerinin tamamı beyannameye dahil edilmeyecektir.

Serbest meslek kazancı ve iş yeri kira geliri tutarlarının toplamı kanuni beyan sınırını aştığından iş yeri kira geliri beyannameye dahil edilecektir.

ÖRNEK

Bay E'nin gelirleri aşağıdaki gibi olup, ücret gelirleri ile iş yeri kira gelirleri tevkif yoluyla vergilendirilmiştir.

- Birinci işverenden alınan ücret 340.000 TL
- İkinci işverenden alınan ücret 125.000 TL
- Konut kira geliri 150.000 TL
- İşyeri kira geliri 380.000 TL

Beyan durumunu inceleyiniz?

Cevap

Birinci işverenden alınan ücret hariç tutulduğunda ikinci işverenden alınan ücret kanuni beyan sınırını aşmadığından ücret gelirleri beyan edilmeyecektir.

Konut ve iş yeri kira geliri toplamı kanuni beyan sınırını aştığından işyeri kira gelirleri de konut kira geliri ile birlikte beyan edilecektir.

DAR MÜKELLEFİYETTE

Beyan Edilecek Gelirler

- Gerçek usulde Vergilendirilen Ticari Kazanç
- Gerek usulde Vergilendirilen Zirai Kazanç
- Tevkifata tabi Tutulmamış GMSİ

Beyan Edilmeyecek Gelirler

- Tevkifata Tabi Tutulmuş Ücretler
- Tevkifata Tabi Tutulmuş SMK
- Tevkifata Tabi Tutulmuş MSİ
- Tevkifata Tabi Tutulmuş GMSİ
- Diğer Kazanç ve İratlar

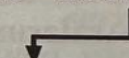

Dikkat edildiğinde beyannameye dahil edilmeyecek gelirler esas itibariyle üzerinden vergi tevkifatı yapılmış gelirlerdir.

Tevkif edilmiş olma açısından bakıldığında büyük ölçüde tam ve dar mükelleflerin beyan dışında kalacak gelirleri arasında fark yoktur.

Aralarındaki fark, tam mükelleflerin gelirleri kanuni beyan sınırını aştığında beyan yükümlülüğü ortaya çıkarken, dar mükelleflerin gelirleri için böyle bir sınıra bağlı olmaksızın beyan dışında bırakılabilmeleridir.

SAFİ GELİRDEN ÖDENECEK VERGİYE ULAŞINCAYA KADAR GEÇİRİLEN AŞAMALAR

I. AŞAMA SAFİ GELİRİN TESPİTİ	BEYANA TABİ GELİRLERİN TESPİTİ	GELİRLERİN SAFİ TUTARI
II. AŞAMA VERGİYE TABİ GELİRİN TESPİTİ	SAFİ TUTARI – İNDİRİMLER – Zarar – Özel sigorta primleri – Eğitim ve sağlık harcamaları – Engelli indirimi – Bağış ve yardım indirimi – Sponsorluk harcamaları – Ar-Ge harcamaları – Girişim sermayesi fonu – Yurtdışı mukimlere sunulan hizmetler kazancı indirimi – Korumalı işyeri indirimi – Yurtdışına elektronik ticaret ind. – Bireysel katılım yatırımcısı	= VERGİYE TABİ GELİR (MATRAH)
III. AŞAMA VERGİNİN TARHI	MATRAH x VERGİ TARİFESİ	= HESAPLANAN VERGİ
IV. AŞAMA ÖDENMESİ GEREKEN VERGİNİN TESPİTİ	HESAPLANAN VERGİ – MAHSUPLAR ⊖ Yabancı Ülkelerde Ödenen Vergiler ⊖ Tevkif Edilen Vergiler ⊖ Geçici Vergi ⊖ Vergi İndirimi	= ÖDENECEK VERGİ ⁴⁵

YILLIK BEYANNAMEDE VERGİYE TABİ GELİRİN BELİRLENMESİ

Yıllık beyannamede bildirilecek gelirler itibariyle vergiye tabi gelir unsurlarının tamamı bir araya getirilir. Bunların safi miktarları toplamından kanunen kabul edilen indirimler yapıldıktan sonra vergiye tabi gelire yani, yıllık gelir vergisi matrahına ulaşır.

Gelirden Yapılacak İndirimler

1) ZARARLARIN İNDİRİLMESİ

a) Aynı Takvim Yılındaki Zararların İndirilmesi

Aynı takvim yılında bazı gelir unsurlarından kazanç, bazılarında zarar elde edilebilir.

Gelir unsurlarının bazılarında zarar elde edilmesi halinde bu zararlar, diğer gelir unsurlarının kazanç ve iratları toplamından indirilir. İndirim sonucunda kalan zarar olursa, bu zarar indirilmek üzere sonraki yıla devredilir.

ANCAK!!

Değer artış kapsamında bir yıl içinde birden fazla menkul kıymet alım işi yapılması halinde, bu işlemlerden elde edilen kar veya zarar tutarları birlikte değerlendirilir.

Yani işlemin aynı yıl içinde yapılması koşuluyla bir işlem nedeniyle doğan zararın diğer işlemler dolayısıyla elde edilen kardan mahsup edilmesi mümkündür. Fakat bu zarar diğer gelir unsurlarından indirilmez.

b) Geçmiş Yıl Zararlarının İndirilmesi

Aynı yıl içinde indirilemeyen zararlar ileriki yılların kazanç ve iratlarından indirilmek üzere gelecek yıllara devredilir. Ancak devredilen indirilecek geçmiş yıl zararlarının indirimi her bir **zararın doğduğu yılı takip eden beş yıl** ile sınırlandırılmıştır. Beş yıl içinde indirilmeyen zarar kalanı takip eden yıllara devredilemez.

Örnek:

Mükellef N, 2020 yılında ticari faaliyetlerinden 250.000 TL zarar etmiş, diğer taraftan 2021, 2022, 2023, 2024 ve 2025 yıllarında sırasıyla; 60.000 TL, 30.000 TL, 20.000 TL, 50.000 TL ve 100.000 TL kazanç sağlamış olsun. Bu durumda zararın indirimi nasıl olur?

Cevap:

Dönem	Yıl	İndirilecek Zarar	Kazanç	Devreden Zarar	Bildirilecek Gelir
0	2020	250.000	-	250.000	-
1	2021	250.000	60.000	190.000	-
2	2022	190.000	30.000	160.000	-
3	2023	160.000	20.000	140.000	-
4	2024	140.000	50.000	90.000	-
5	2025	90.000	100.000	-	10.000

2) ÖZEL SİGORTA PRİMLERİ

Mükellefler ödedikleri özel sigorta primlerini yıllık beyanname ile beyan edilen gelirlerden düşebilirler. buna göre **beyan edilen gelirin %15'ini ve asgari ücretin yıllık tutarını aşmamak** şartıyla mükellefin şahsına, eşine ve küçük çocuklarına ait hayat sigortalarına ödenen primlerin%50'si ile ölüm, kaza, hastalık, engelli, analık, doğum ve tahsil gibi şahıs sigorta primleri beyanname ile bildirilen gelirlerden indirilebilir.

3) EĞİTİM VE SAĞLIK HARCAMALARI İNDİRİMİ

Mükelleflerin beyan edilen gelirin %10'unu aşmaması, Türkiye'de yapılması ve gelir veya kurumlar vergisi mükellefiyeti bulunan gerçek veya tüzel kişilerden alınacak belgelerle gösterilmesi şartıyla; kendisi, eş ve küçük çocuklarına ilişkin olarak yaptıkları eğitim (okul öncesi, özel okul, dersane (üniversite hariç)) ve sağlık harcamalarının toplamı yıllık beyanname ile bildirilen gelirden indirebilmelerine olanak sağlamıştır.

4) ENGELLİ İNDİRİMİ

Engelli indirim, ücretliler ve serbest meslek erbapları ile bunların belirli koşullarda yakınlarını kapsayacak şekilde uygulanmaktadır.

5) BAĞIŞ VE YARDIMLAR

a) Beyan Edilen Gelirin %5'i ile Sınırlı İndirilecek Bağış ve Yardımlar

Bağış ve yardımların indirim konusu yapılabilmesi için söz konusu bağış ve yardımın kanunda sayılan yerlere verilmiş ve makbuz karşılığında yapılmış olması gerekir. Bunlar:

- Genel ve özel bütçeli idareler, il özel idareleri ile belediyeler ve köyler,
- Kamu menfaatine yararlı dernekler,
- Vergi muafiyeti tanınan vakıflardır.

İndirilecek kısım yapıldığı yıla ait beyan edilen gelirin %5'ini aşamaz.

Örneğin, 80.000 TL beyanda bulunan bir kişi beyan edilen gelirin %5'i olan 4.000 TL'lik bağış ve yardımı gelirinden indirebilecektir. Buna göre kişi, 3.000 TL bağışta bulunursa tamamını indirebilirken, 5.000 TL bağışta bulunursa 4.000 TL'sini indirebilecektir.

2) Tamamı Gelirden İndirilecek Bağış ve Yardımlar

- Kamu kurumlarına yapılan eğitim, sağlık ve sosyal amaçlı bağış ve yardımlar
- Kamu kurumlarına yapılan kültür ve sanat amaçlı bağış ve yardımlar
- Gıda ve yardım bankalarına yapılan bağış ve yardımlar
- Kızılay ve Yeşilay Derneğine yapılan bağış ve yardımlar
- Yardım kampanyalarına yapılan bağış ve yardımlar

6) SPONSORLUK HARCAMALARI

Sponsorluk harcamalarının **amatör spor dalları için tamamı, profesyonel spor dalları için %50'si** gelir vergisi matrahının tespitinde, beyan edilen gelirden indirim olarak dikkate alınabilecektir.

7) ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME HARCAMALARI

Mükelleflerin, işletmeleri bünyesinde gerçekleştirdikleri yeni teknoloji ve bilgi arayışına yönelik **araştırma ve geliştirme harcamaları tutarının %100'ü** oranında hesaplanan 'AR-GE Harcaması İndirimi' gelirden düşülür.

8) GİRİŞİM SERMAYESİ FONU

Bilanço esasına tabi olan işletmelerin, beyan ettikleri gelirin %10'unu aşmamak kaydıyla ayırdıkları girişim sermayesi fonunu beyanname üzerinden indirebilirler.

VERGİNİN TARHI (HESAPLANMASI) VE VERGİ TARİFESİ

2025 Ücret Dışı Gelirlere Uygulanacak Gelir Vergisi Tarifesi

158.000 TL'ye kadar	% 15
330.000 TL'nin 158.000 TL'si için 23.700 TL, fazlası	% 20
800.000 TL'nin 330.000 TL'si için 58.100 TL, fazlası	% 27
4.300.000 TL'nin 800.000 TL'si için 185.000 TL, fazlası	% 35
4.300.000 TL'den fazlasının 4.300.000 TL'si için 1.410.000 TL, fazlası	% 40

2025 Ücret Gelirlerine Uygulanacak Gelir Vergisi Tarifesi

158.000 TL'ye kadar	% 15
330.000 TL'nin 158.000 TL'si için 23.700 TL, fazlası	% 20
1.200.000 TL'nin 330.000 TL'si için 58.100 TL, fazlası	% 27
4.300.000 TL'nin 1.200.000 TL'si için 293.000 TL, fazlası	% 35
4.300.000 TL'den fazlasının 4.300.000 TL'si için 1.378.000 TL, fazlası	% 40

ÖRNEK: Mükellef A, 560.000 TL vergiye tabi gelir beyan etmiştir. Hesaplanan vergisi ne kadardır?

Cevap:

560.000 TL'lik matrah 800.000 TL ile başlayan 3. dilime girdiğinden bu dilime göre işlem yapılacaktır.

Buna göre 3. dilimde 800.000 TL'nin 330.000 TL'si için doğrudan tarifede hesaplanmış vergi olan 58.100 TL'yi, kalan tutarın vergisi olan $560.000 - 330.000 = 230.000$ TL'nin %27'si olan 62.100 TL eklenir.

Hesaplanan Vergi: $58.100 + 62.100 = 120.200$ TL olur.

ÖRNEK: Mükellef A, 980.000 TL vergiye tabi gelir beyan etmiştir.
Hesaplanan vergisi ne kadardır?

Cevap:

980.000 TL'lik matrah 4.300.000 TL ile başlayan 4. dilime girdiğinden bu dilime göre işlem yapılacaktır.

Buna göre 4. dilimde 4.300.000 TL'nin 800.000 TL'si için doğrudan tarifede hesaplanmış vergi olan 185.000 TL'yi, kalan tutarın vergisi olan $980.000 - 800.000 = 180.000$ TL'nin %35'i olan 63.000 TL eklenir.

Hesaplanan Vergi: $185.000 + 63.000 = 248.000$ TL olur.

ÖRNEK:

**X AŞ'de müdür olarak çalışan Bay C 242.000 TL vergiye tabi ücret elde etmiştir.
Hesaplanan vergisi ne kadardır?**

Cevap:

242.000 TL'lik matrah 330.000 TL ile başlayan 2. dilime girdiğinden bu dilime göre işlem yapılacaktır.

Buna göre 2. dilimde 330.000 TL'nin 158.000 TL'si için doğrudan tarifede hesaplanmış vergi olan 23.700 TL'yi, kalan tutarın vergisi olan $242.000 - 158.000 = 84.000$ TL'nin %20'si olan 16.800 TL eklenir.

Hesaplanan Vergi: $23.700 + 16.800 = 40.500$ TL olur.

ÖRNEK:

X AŞ'de müdür olarak çalışan Bay C 1.650.000 TL vergiye tabi ücret elde etmiştir. Hesaplanan vergisi ne kadardır?

Cevap:

1.650.000 TL'lik matrah 4.300.000 TL ile başlayan 4. dilime girdiğinden bu dilime göre işlem yapılacaktır.

Buna göre 4. dilimde 4.300.000 TL'nin 1.200.000 TL'si için doğrudan tarifede hesaplanmış vergi olan 293.000 TL'yi, kalan tutarın vergisi olan $1.650.000 - 1.200.000 = 450.000$ TL'nin %35'i olan 157.500 TL eklenir.

Hesaplanan Vergi: $293.000 + 157.500 = 450.500$ TL olur.

ÖDENMESİ GEREKEN VERGİNİN BULUNMASI

Yıllık beyana dahil edilmiş olan gelirden bazıları daha önce yurt dışında ödenmiş, vergi tevkifatına tabi tutulmuş veya geçici vergi olarak ödenmiş olabilir.

Yabancı ülkede ödenen vergiler, tevkifat edilen vergiler ve ödenen geçici vergi, hesaplanan vergiden düşülmezse mükerrer vergilendirme söz konusu olur.

Buna meydan vermemek için hesaplanan vergiden söz konusu mahsupların düşülmesi gerekir.

Mahsuplar yapılmasına rağmen kalan olursa, fazladan ödenen vergiler mükellefe iade edilir.

Diğer taraftan vergiye uyumlu mükelleflere şartları sağlamaları halinde hesaplanan verginin %5'i kadar vergi indirimi tanınır.

1) Yabancı Ülkede Ödenen Vergiler

Tam mükelleflerin yabancı ülkelerde elde ettikleri kazanç ve iratlardan mahallinde ödedikleri benzer vergileri Türkiye’de hesaplanan gelir vergisinden indirilir.

Yurt dışı gelirin Türkiye’de beyan edilen yurt içi ve dışından elde edilen gelirler toplamına katkısı ne oranda ise hesaplanan vergiden indirilecek tutar da o kadar olur.

Örneğin, Türkiye’deki geliri 8.000 TL, yurtdışındaki geliri 2.000 TL olan bir kişinin yurt içi ve dışı gelirler toplamı üzerinden Türkiye’ye beyan ettiği toplam 10.000 TL gelir üzerinden hesaplanan vergisi 1.500 TL ve yurtdışında ödediği verginin 600 TL olduğunu kabul edelim. Yurtdışı gelirlerin Türkiye’ye beyan edilen toplam gelir içindeki payının $(2.000/10.000) = \%20$ olduğuna göre Türkiye’deki hesaplanan 1.500 TL’lik gelir vergisinin en fazla $\%20$ ’si olan $(1.500 * 0.20) = 300$ TL düşülecektir.

2) Tevkif Edilen Vergiler

Yıllık beyana dahil edilmiş bulunan (ticari, zirai, mesleki kazançlar ile ücretler, gayrimenkul sermaye iradı ve menkul sermaye iratlarından) bu gelirler için tevkif veya diğer yollarla ödenmiş vergiler varsa bunlar düşülerek, ödenecek vergi bulunacaktır.

Üzerinden vergi tevkifatı yapılmış olsa bile yıllık beyannameye dahil edilmeyen gelirler üzerinden yapılan tevkifatların beyannameye dahil edilen gelirler üzerinden hesaplanan vergiden mahsubu mümkün değildir.

Ticari ve mesleki kazançlardan ödenecek geçici vergi bulunurken o dönem tevkifatları hesaplanan geçici vergiden düşülebilmektedir.

3) Geçici Vergi

Geçici vergiye gerçek usulde vergilendirilen ticari kazanç (basit usulde vergilendirilenler hariç) sahipleriyle gerçek usulde vergilendirilen serbest meslek erbapları tabidir.

Cari vergilendirme döneminin sonunda hesaplanan vergiden mahsup edilmek üzere cari dönem içinde alınan bir vergidir.

Bu mükellefler tarafından verilen yıllık gelir vergisi beyannamesi üzerinden hesaplanan gelir vergisinden yıl içinde ödenen geçici vergiler indirilir.

Geçici vergi yıl içinde üçer aylık dönemler üzerinden tespit edilen safi kazancın%15 oranında hesaplanır.

4) Vergi İndirimi

Vergiye uyumlu mükellefler için getirilen vergi indirimi uygulaması çerçevesinde belli şartları yerine getiren mükelleflerin %5 oranında az vergi ödemeleri sağlanır.

Bu uygulamaya göre vergi indirimine ilişkin şartları taşıyan mükellefler, yıllık gelir beyannameleri üzerinden hesaplanan gelir vergisinin %5'i oranında vergi indirimi tutarını hesaplayacaktır. **Vergi indirim tutarı 2025 yılı için 9.900.000 TL'den fazla olmayacaktır.**

Vergiye uyumlu mükelleflere vergi indirimi uygulamasından ticari, zirai veya mesleki faaliyeti nedeniyle gelir elde eden mükellefler yararlanabilir.

%5 VERGİ İNDİRİMİNDEN YARARLANMA ŞARTLARI NELERDİR?

- İndirimin hesaplanacağı beyannamenin ait olduğu yıl ile bu yıldan önceki **son iki yıla ait** vergi beyannamelerinin kanuni süresi içerisinde verilmiş ve bu beyannameler üzerine tahakkuk eden vergilerin de kanuni süresi içerisinde ödenmiş olması.
- İndirimin hesaplanacağı beyannamenin ait olduğu yıl ile bu yıldan önceki **son iki yıl içerisinde** haklarında beyana tabi vergi türleri itibarıyla ikmalen, re'sen veya idarece yapılmış bir tarhiyat bulunmaması.
- Vergi indiriminin hesaplanacağı beyannamenin verildiği tarih itibarıyla vergi aslı (vergi cezaları dâhil) **1.000 TL** üzerinde vadesi geçmiş borcunun bulunmaması.
- Vergi indiriminin hesaplanacağı beyannamenin ait olduğu yıl ile önceki dört takvim yılında kaçakçılık suçu fiillerinin işlenmemiş olması.

ÖRNEK

Bir şirkette aylık 60.000 TL maaşla müdür olarak çalışan Bay K, sahibi olduğu medikal cihazlar ticaretine ait işletmesinden 150.000 TL gelir elde etmiş, bu faaliyeti ile ilgili 40.000 TL gider yapmıştır. Bu faaliyetle ilgili olarak geçen yıldan devreden 15.000 TL zararı bulunmaktadır. Sahibi olduğu bir daireyi konut olarak yıllık 180.000 TL'ye, dükkânı ise iş yeri olarak yıllık 240.000 TL'ye kiraya vermiştir. Gayrimenkul sermaye iradı için götürü gider yöntemi tercih edilmiştir. Bay K, bankadaki mevduat hesabından yıllık toplam 28.000 TL faiz elde etmiştir. Yıl içinde ödediği geçici vergi 6.000 TL'dir. Bay K, Bursaspor için 20.000 TL sponsorluk harcamasında bulunmuş, Bakanlıkça açılmış olan yardım kampanyasına 12.000 TL bağışlamış ve eğitim amacıyla Milli Eğitim Bakanlığına 18.000 TL bağışta bulunmuştur.

Bay K'nın ödemesi gereken toplam gelir vergisi nedir?

CEVAP

Gelirin Türü	Gayrisafi Tutar	İstisna	Gider	Safi Tutar
Ücret	720.000	-	-	-
Ticari Kazanç	150.000	-	40.000	110.000
Gayrimenkul Sermaye İradı				
-Konut	180.000	-	27.000	153.000
-İşyeri	240.000	-	36.000	204.000
Menkul Sermaye İradı				
-Mevduat Faizi	28.000	-		-

Toplam Safi Kazanç Ve İrat 467.000 TL

İndirimler 65.000 TL

-Geçmiş Yıl Zararları	15.000
-Bursaspor'a Sponsorluk	20.000
-Yardım Kampanyasına Bağış	12.000
-Milli Eğitim Bakanlığına Bağış	18.000

Gelir Vergisi Matrahı 402.000

Hesaplanan Vergi: 800.000 TL'nin 330.000 TL'si için 58.100 TL, (402.000-330.000) 72.000 TL için %27'si alınır. 19.440 TL olur. Yani Hesaplanan vergi: 58.100 + 19.440 = **77.540**

Mahsuplar

- Tevkifatlar	48.000
- Geçici Vergi	6.000

Toplam 54.000 TL

Ödenecek Gelir Vergisi: 23.540 TL

Beyannamenin Düzenlenmesi ve Verilmesi /Verginin Tarhı ve Ödenmesi

Yıllık Beyanname

Gelir vergisinde vergilendirme dönemi geçmiş takvim yılıdır. Beyan, gelirin elde edildiği yılı izleyen takvim yılında yapılır.

Gelir Vergisi Yıllık Gelir Vergisi Beyannamesi aracılığıyla işlerin bittiği takvim yılını takip eden **Mart ayının sonuna** kadar beyan edilir.

Yıllara yaygın inşaat onarım işlerine ilişkin beyanname işin bittiği takvim yılını takip eden **Mart ayının sonuna** kadar verilir.

Takvim yılı içinde ülkeyi terk edenlerin durumunda beyanname verme zamanı, memleketi terkten önceki gelen **on beş gün** olacaktır.

Ölüm ve gaiplik hallerinde yıllık beyan bu hallerin meydana gelmesini takip eden tarihten itibaren dört ay içinde verilir.

Beyannamenin Verileceği Vergi Dairesi

Kanunda tarha yetkili vergi dairesi mükelleflerin ikametgahlarının bulunduğu yer vergi dairesi olarak belirtilmiştir.

Ancak iş yeri ve ikametgahları ayrı vergi dairelerinin görev bölgesinde bulunan mükellefler beyannamelerini, Maliye Bakanlığı'nca uygun görülmesi ve mükellefe önceden bildirilmesi koşuluyla, işyerinin bağlı bulunduğu vergi dairesine verebilir.

Verginin Ödenmesi

Yıllık beyanname, ait olduğu takvim yılını takip eden yıl içinde verilir. Vergi de beyannamenin verildiği yıl içinde iki taksit halinde ödenir.

Yıllık Gelir Vergisi Beyannamesi ile beyan edilen gelir vergisi biri **Mart ayı**, diğeri **Temmuz ayı** olmak üzere iki taksitte ödenir. Zirai kazançlarda ise Kasım ve Aralık olmak üzere iki taksitte ödenir.

MÜNFERİT BEYANNAME

Dar mükellefiyete tabi gerçek kişiler elde ettikleri kazanç ve iratlarının esas itibariyle yıllık beyanname ile beyan etmek zorundadırlar.

Ancak bu kişilerin gelirleri sadece; Türkiye’de tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücretler, serbest meslek kazançları, gayrimenkul sermaye iradı, kurumlardan elde edilen kar payları ile diğer kazanç ve iratlardan ibaret ise yıllık beyanname verilmeyecektir.

Dar mükellefiyete tabi kişiler yıllık beyanname vermek zorunda olmadıkları kazanç ve iratları için ise, münferit beyanname vermek zorundadırlar.

Münferit Beyanname Verilme Süresi

Serbest meslek faaliyetleriyle ilgili olanların beyannameleri bu faaliyetin sona erdiği, serbest meslek kazancı dışındaki diğer kazanç ve iratlarla ilgili beyannamelerde ise bu kazanç ve iratların iktisap olunduğu tarihten itibaren **15 gün** içinde ilgili vergi dairesine verilir ve tarifeye göre hesaplanan vergi aynı süre içinde ödenir.

GEÇİCİ VERGİ

Geçici vergi, içinde bulunulan cari yıl gelirleri için aynı cari yılın sonunda hesaplanacak dönem gelir vergisinden mahsup edilmek üzere bir kısmının dönem içinde tahsilini sağlamaktadır.

Ödenen geçici vergi, daha sonra cari vergilendirme dönemi üzerinden hesaplanan vergiden mahsup edilmektedir.

Geçici verginin oranı %15'dir.

Geçici vergiye; gerçek usulde vergilendirilen ticari kazanç sahipleri ve serbest meslek erbapları tabidir.

GEÇİCİ VERGİ DÖNEMLERİ

DÖNEMLER	BEYAN AYI
1. Dönem	Ocak- Şubat-Mart
2. Dönem	Nisan-Mayıs-Haziran
3. Dönem	Temmuz-Ağustos-Eylül
4. Dönem	Ekim-Kasım-Aralık

Geçici vergi, her dönemi takip eden ikinci ayın en geç 17. günü akşamına kadar gelir vergisi itibariyle bağlı bulunan vergi dairesine beyan edilir ve aynı süre içinde ödenir.

GEÇİCİ VERGİ BEYAN DÖNEMİ VE ÖDEME SÜRELERİ

DÖNEMLER	DÖNEM	BEYAN SÜRESİ	ÖDEME SÜRESİ
1. Dönem	Ocak-Şubat-Mart	17 Mayıs	17 Mayıs
2. Dönem	Nisan-Mayıs-Haziran	17 Ağustos	17 Ağustos
3. Dönem	Temmuz-Ağustos-Eylül	17 Kasım	17 Kasım
4. Dönem	Ekim-Kasım-Aralık	17 Şubat	17 Şubat

Örnek: Vergilendirme dönemi takvim yılı olan ticari kazanç sahibi Bay A'nın geçici vergi dönemlerindeki kazancı şu şekildedir:

Vergilendirme Dönemleri	Ticari Kazanç
1.Dönem	10.000
2. Dönem	30.000
3. Dönem	45.000
4. Dönem	60.000

Cevap: 1. Dönem için 10.000 TL kazanç üzerinden %15 oranında 1.500 TL geçici vergi hesaplanacak ve bu dönemin vergisi olarak ödenecektir.

2. Dönem için 30.000 TL kazanç üzerinden %15 oranında 4.500 TL geçici vergi hesaplanır. Ödenecek geçici vergi 4.500 TL'den birinci döneme ilişkin olarak hesaplanan 1.500 TL'nin mahsup edilmesiyle bulunacak 3.000 TL olur.

3. Dönemde 45.000 TL kazanç üzerinden %15 oranı uygulanarak 6.750 TL geçici vergi hesaplanır. Ödenecek geçici vergi 6.750 TL'den önceki dönemlere ilişkin olarak hesaplanan 4.500 TL'nin mahsup edilmesiyle bulunacak 2.250 TL olur.

4. Dönemde 60.000 TL kazanç üzerinden %15 oranı uygulanarak 9.000 TL geçici vergi hesaplanır. Ödenecek geçici vergi 9.000 TL'den önceki dönemlere ilişkin olarak hesaplanan 6.750 TL'nin mahsup edilmesiyle bulunacak 2.250 TL olur.

MUHTASAR BEYANNAME

Verginin, vergi sorumluları tarafından yapılan ödemelerin kesintiye tabi tutularak vergi dairesine peşinen yatırılmasına vergi tevkifatı (kaynakta kesinti veya stopaj) denir.

Tevkifat yolunda üç taraf vardır. Bunlar;

- Vergi kesilen mükellef,
- Vergi sorumlusu,
- Vergi dairesi

Vergi Tevkifatı Yapmak Zorunda Olanlar

- Kamu İdare ve müesseseleri,
- İktisadi Kamu Kurumları,
- Sair Kurumlar,
- Ticaret Şirketleri,
- Kooperatifler,
- İş Ortakları,
- Yatırım Fonu Yönetenler,
- Dernekler ve Vakıflar ve Dernek ve Vakıflara Ait İktisadi İşletmeler,
- Gerçek gelirlerini beyan etmeye mecbur olan ticari, zirai ve serbest meslek kazanç mensupları,

Muhtasar beyanname, gelir vergisi ile alakalı bildirim türlerinden biridir ve Gelir Vergisi Kanunu’nun 84. Maddesi’nde belirtilmiştir. Buna göre beyanname, işverenlerin veya vergi tevkifatı yapan diğer kişilerin vergi matrahlarını toplu olarak vergi dairesine bildirme işlemidir.

Muhtasar beyanname ise kesilen vergilerin matrahlarıyla beraber ilgili vergi dairesine iletilmesidir.

Muhtasar Beyannamenin Verilmesi ve Yapılan Tevkifatların Ödenmesi

Muhtasar beyannamenin verilmesi açısından mükellefleri her ay ve üç ayda bir beyanname verecekler olmak üzere iki grupta ele almak mümkündür.

Her ay beyanname verecekler:

- Çalıştırdıkları hizmet erbabının sayısı 10'dan fazla olanlar,
- Zirai ürün bedelleri üzerinden tevkifat yapanlar,
- Bunlar için bir takvim yılının her ayı vergilendirme dönemi olup ilgili ay beyannamelerini bu ayı **takip eden ayın 26. günü** akşamına kadar verecek ve **süre içinde** ödeme yapılacaktır.

Üç ayda bir beyanname verecekler:

- Çalıştırdıkları hizmet erbabının sayısı 10 ve daha az olanlar,
- Tevkifat yapmak durumunda olup hizmet erbabı çalıştırmayanlar.

Üçer aylık vergilendirme dönemine tabi olan mükellefler muhtasar beyannamelerini dönemin son ayını **takip eden ayın 26. günü** akşamına kadar verecekler ve tamamını **süre içinde** ödeyebileceklerdir.

Vergilendirme Dönemleri	Beyan	Ödeme
Ocak-Şubat-Mart	26 Nisan	26 Nisan
Nisan-Mayıs-Haziran	26 Temmuz	26 Temmuz
Temmuz-Ağustos-Eylül	26 Ekim	26 Ekim
Ekim-Kasım-Aralık	26 Ocak	26 Ocak